

Handläggare: Hanna Runling
Tfn: 508 09 527

Till Norrmalms stadsdelsnämnd

Riktlinjer för handläggning av ärenden enligt SoL och LSS för personer över 65 år – svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande

Ylva Tengblad
stadsdelsdirektör

Mona Lindgren
avdelningschef

Sammanfattning

Ett förslag till nya riktlinjer för handläggning av ärenden enligt SoL och LSS för personer över 65 år har arbetats fram. Kommunstyrelsen har överlämnat förslaget till stadsdelsnämnden för yttrande.

Förvaltningens uppfattning är att förslaget till riktlinjer är väl genomarbetat och ger goda förutsättningar för att utgöra en för staden gemensam grund för handläggning av ärenden. Förvaltningen framför ett par synpunkter som är av en mer övergripande karaktär bl.a. under avsnitten om handläggning av ärenden och vård- och omsorgsboende.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom vård- och omsorgsavdelningen

Bakgrund

De nuvarande riktlinjerna ”prövning av bistånd för socialtjänstens omsorg av äldre” antogs av kommunfullmäktige i december 2000. De reviderades i januari 2002 med anledning av att ny socialtjänstlag trädde i kraft. Förslag till nya riktlinjer för handläggning av ärenden enligt SoL och LSS för personer över 65 år har utarbetats av välfärd och utbildningsavdelningen inom stadsledningskontoret. Kommunstyrelsen har överlämnat förslaget till samliga stadsdelsnämnder för yttrande senast den 3 juli 2006. Förslaget biläggs.

Sammanfattning av remissen

Med utgångspunkt från gällande lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd m.m. utgör riktlinjerna en kammungemensam plattform för vad som är tillämpligt vid handläggning av ärenden enligt SoL och LSS för personer över 65 år. Förslaget är uppbyggt kring sex områden där hänvisning finns till relevant regelverk m.m. då riktlinjerna ska ses som komplement till dessa.

Handläggning av ärenden

Kapitlet behandlar bland annat vad som gäller avseende företrädare för den enskilde men fokus ligger på förfarandet kring bedömning, verkställighet och uppföljning av insatser. Vidare behandlas frågor som berör samverkan kring den enskilde t.ex. vid vårdplanering. Riktlinjerna lyfter fram att det måste finnas en fungerade samverkan mellan kommunen och landstinget för att tillförsäkra den enskilde en god vård och omsorg.

Dokumentation i samband med handläggning av ärenden

Vad gäller dokumentation har riktlinjerna förtydligats och anvisningar ges bl.a. om vad som bör framgå av en journal och ett beslutsunderlag. Det poängteras att det ska framgå av dokumentationen hur planering och samverkan har skett kring den enskilde.

Stöd och hjälp för den som bor i ordinärt boende

Riktlinjerna fokuserar särskilt på service och omvårdnadsinsatser i det ordinära boendet. Insatser i hemtjänst delas in i trygghetslarm, service- och omvårdnadsinsatser. Serviceinsatserna preciseras närmare och rör t.ex. tvätt, utevistelse och kost. Städning, fönstertvätt och inköp preciseras utifrån vad som normalt inkluderas i tjänsten. Utgångspunkten är att det anses skäligt att få sin bostad städad varannan vecka, inköp en gång per vecka och fönsterputs minst en gång per år.

Det finns en tydlig markering om att rehabilitering inte är skäl för vistelse på korttidsvård utan att insatsen riktar sig till personer bl.a. i behov av avlastning eller där biståndshandläggaren behöver längre utredningstid.

Särskilda boendeformer

I kapitlet beskrivs att det ska finnas vård- och omsorgsboenden med speciella inriktningar som tillgodoser äldres olika behov. Särskilt betonas att stadens samtliga boenden är en gemensam resurs och att den enskildes önskemål om ett visst boende ska beaktas så långt som möjligt. Det framhålls att det är viktigt att först ha provat andra hjälpinsatser innan ett beslut om boende fattas. I de nya riktlinjerna benämns servicehus "vård- och omsorgsboende med hemtjänst".

Stöd till anhöriga och närstående

Staden har en viktig uppgift i att stödja dem som vårdar anhöriga i hemmet. Dagverksamhet, korttidsvård och garanterad rätt till avlösning i hemmet fyra timmar per vecka preciseras som anhörigavlastning. Riktlinjerna klargör ansvaret och förfarandet kring anhöriganställning.

Handläggning enligt LSS för personer över 65 år

Det framgår av förslaget att de personer som har LSS-insatser först kan överföras till äldreomsorgens verksamhetsområde den dagen personen fyller 65 år eftersom olika avgiftsregler gäller. Riktlinjerna tydliggör att rätten till personlig assistent och LASS kvarstår efter 65 års ålder men kan inte omprövas eller utökas.

Förvaltningens synpunkter

Norrmalms stadsdelsförvaltning är en av de förvaltningar som har haft representanter med vid utarbetandet av riktlinjerna, vilket innebär att synpunkter redan i detta skede har lämnas och som i allt väsentligt har inarbetats i förslaget. Förvaltningens uppfattning är att förslaget till riktlinjer är väl genomarbetat och ger goda förutsättningar för att utgöra en för staden gemensam grund för handläggning av ärenden enligt SoL och LSS. Nedan ges kommentarer till vissa delar i riktlinjerna.

Förvaltningen ser positivt på att riktlinjerna har tydliggjorts avseende handläggningsprocessen och att tydliga hänvisningar finns till kompletterande riktlinjer och gällande lagstiftning. Uppfattningen är att riktlinjerna kunde ha antagit tydligare fokus på att kommunen ska bistå med insatser som den enskilde inte kan utföra själv och att den enskildes önskemål och rätten till bistånd ska prövas i och med en behovsbedömning.

Det är positivt att riktlinjerna klargör biståndshandläggarens ansvar för att följa upp hur beviljade insatser genomförs vilket även gäller för personer som bor på vård- och omsorgsboende. Detsamma gäller för utförarens skyldighet att inkomma med en genomförandeplan.

Mot bakgrund till resultatet av revisionskontorets granskning¹ av den enskildes rättsäkerhet vid genomförandet av beviljade insatser hade det varit önskvärt om riktlinjerna tydliggjort uppföljningsansvaret ytterligare. Ett önskemål är att riktlinjerna på ett tydligare sätt framhåller vikten av att dokumentera genomförandet av beslut och hur uppföljning skett för att öka möjligheterna till utvärdering och kontroll av verksamheten. Det bör även framgå att biståndshandläggarna är skyldiga att dokumentera i Paraplysystemet.

Förvaltningen instämmer i att äldre personer ska kunna få god vård och omsorg i det egna hemmet och därmed kunna bo kvar i sitt ordinära boende. I detta sammanhang är det positivt att riktlinjerna lyfter fram matsituationen och utevistelse som förebyggande insatser som har stor betydelse för den enskildes sociala välbefinnande.

Enligt förvaltningens uppfattning är en konkretisering av insatser i hemtjänst, exempelvis städning, ett bra grund för en likvärdig bedömning och ökad rättsäkerhet i handläggningen. Det vore önskvärt om riktlinjerna tydliggör vad som kan anses skäligt avseende t.ex. utevistelse.

Förvaltningen ställer sig något frågande till att det i beslutet till brukaren ska anges inom vilket tidsintervall de beviljade insatserna beräknas kunna utföras. I tillämpningsanvisningarna för kundvalsmodellen anges att bedömning av tiden är ett medel för att bestämma en ersättningsnivå och inte en reglering av den tid utföraren ska lägga ner på uppdraget. Förvaltningen menar att det finns risk att tiden kommer i fokus istället för de utförda insatsernas kvalitet.

Av riktlinjerna framgår och förtydligas att bistånd i form av vård- och omsorgsboende grundar sig på den enskildes vård- och omsorgsbehov och att behov av annan bostad på grund nuvarande lägenhets otillgänglighet inte är skäl för att beviljas vård- och omsorgsboende.

Det kan förekomma oklarheter mellan kommun och landsting vad gäller ansvaret för rehabilitering. I och med förtydligandet kring korttidsvårdens syfte kan staden ha ett gemensamt förhållningssätt i frågan. Förvaltningen menar att en tydlig ansvarsfördelning mellan kommun och landsting är en av flera faktorer för bättre samverkan.

Bilaga

Riktlinjer för handläggning av ärenden enligt SoL och LSS för personer över 65 år.

¹ Revisionsrapport: Hemtjänst för äldre – kvalitet och rättsäkerhet för den enskilde (2006)